

حسابرسی میهمان ناخوانده نیست

ابراهیم نادری

کارشناس ارشد حسابداری

کارشناسان این حرفه بی‌گمان تسلط کافی بر مسائل فنی و تخصصی رایج در حرفه را دارند و این خصوصیات اخلاقی و خصلت‌های اجتماعی آن است که به‌گونه‌ای تأثیرگذار بر نتیجه‌ی عملیات حسابرسی سایه افکننده و انعکاس آن را می‌توان در گزارش‌های حسابرسی دید. این امر خود در استفاده‌ی ذی‌نفعان از گزارش‌های تأثیرگذار است. حسابرسان را می‌توان از لحاظ اخلاق حرفه‌ای، همانند سایر کارشناسان حرفه‌های دیگر، به سه گروه عمده‌ی زیر دسته‌بندی کرد:

گروه نخست، حسابرسانی هستند که با هرگونه برخورد عاطفی و مهربانانه مسئولان واحدهای مورد رسیدگی، نرم‌خو شده و این خصوصیات عاطفی در مواقعی باعث می‌شود تا از کنار افشای برخی از حقایق و واقعیت‌ها، گاه به‌گونه‌ای حرفه‌ای عبور کرده و طبعاً این موضوع بر نگارش گزارش حسابرسی تأثیرگذار خواهد بود.

در این یادداشت کوتاه به‌عنوان یکی از استفاده‌کنندگان از صورت‌های مالی و گزارش‌های حسابرسی، به‌صورت گذرا و با نگاهی متفاوت، مواردی را که می‌تواند بر نحوه‌ی تنظیم و نگارش گزارش‌های حسابرسی اثرگذار باشد بیان می‌شود. نگارنده، سنواتی، هم به‌عنوان حسابرس و هم در جایگاه حسابدار، ضمن آشنایی نسبی با کم و کیف فرایند حسابرسی و چگونگی تعامل عوامل این دو جایگاه با یکدیگر و نیز بهره‌برداری ذی‌نفعان و استفاده‌کنندگان از گزارش‌هایی که در نتیجه‌ی این تعامل حاصل می‌شود، قصد دارد از منظری غیر از دیدگاه صرفاً تخصصی، تأثیر اخلاق حرفه‌ای حسابرسان را در نتیجه‌ی گزارش‌های حسابرسی بیان نماید.

حرفه‌ی حسابرسی همانند سایر حرفه‌ها از دو دیدگاه فنی و اخلاقی برخوردار است و طبعاً اخلاق حرفه‌ای حسابرسان کیفیت گزارش‌های حسابرسی را خواسته یا ناخواسته مورد تأثیر قرار می‌دهد.

گروه دوم حسابرسان، کارشناسانی هستند که حتی در برخی موارد به دلیل دارا بودن حس جایگاه برتر در مواجهه با عوامل واحد مورد رسیدگی، و به دور از رعایت اخلاق حرفه‌ای، همواره بر آن باورند "که تنها آن‌چه که ایشان می‌گویند درست و صحیح است" و حتی بعضاً با بداخلاقی حاضر به پذیرش استدلال‌ها و دلایل واحد مورد رسیدگی نیستند. طبعاً تأثیرات این‌گونه رفتارها در کیفیت تنظیم گزارش حسابرسی نیز بر کسی پوشیده نیست.

گروه سوم حسابرسانی هستند در حد میان دو گروه فوق (که خوشبختانه بخش عمده‌ی جامعه‌ی حسابرسان را نیز در برمی‌گیرند). افرادی کاملاً متعادل، پای‌بند به اخلاق حرفه‌ای، امانت‌دار، دارای حسن برخورد و شهرت که با خصوصیات بارز اخلاقی و نگاه همه‌جانبه به عملکرد واحد مورد رسیدگی و با تعامل کامل با مسئولین مربوط، گزارش‌های حسابرسی حرفه‌ای و مبتنی بر واقعیات را صادر می‌کنند که طبعاً استفاده‌کنندگان از آثار مثبت این نوع گزارش‌ها منتفع خواهند شد.

گزارش‌های منتشره‌ی گروه‌های اول و دوم، هرچند در جمع حرفه‌ی حسابرسی بسیار نادر و کمیاب است، اما می‌تواند استفاده‌کنندگان از این گزارش‌ها را با گمراهی و در مواقعی سردرگمی مواجه کند و عملاً به انحراف در تصمیم‌گیری بکشانند.

پیشنهاد مشخص به جامعه‌ی حسابداران رسمی، به عنوان متولی صیانت از کیمیا این حرفه، این است که در کنار سمینارها، کلاس‌ها و آزمون‌های تخصصی و حرفه‌ای برای دست‌اندرکاران، نسبت به برگزاری دوره‌های اخلاق

حرفه‌ای به منظور بالابردن سطح و میزان حُسن خلق در جامعه‌ی حرفه‌ای همت کند.

یکی از شاخصه‌های مهم در اثرگذاری بر کیفیت گزارش‌های حسابرسی، حضور تمامی عوامل تیم حسابرسی، اعم از مدیران و سرپرستان حسابرسی در مراحل مختلف حسابرسی به طور موثر است.

اکتفا کردن به پرونده و سوابق جمع‌آوری شده توسط تیم حسابرسی به‌تنهایی و بدون حضور مدیران و سرپرستان حسابرسی برای بررسی موردی و عدم قرارگرفتن کامل در کم و کیف عملکرد واحد در بسیاری موارد نتیجه‌گیری را با انحرافات بااهمیتی مواجه می‌سازد.

این روحیه باید در حسابرسان تقویت شود که آنان کارشناسانی هستند که واحد مورد رسیدگی از آنان دعوت به مشارکت مستمر در اطمینان بخشی عملیات اجرایی کرده است.

به عبارت دیگر، حسابرسان میهمانان ناخوانده نیستند؛ می‌توان آنان را صاحب‌خانه نیز قلمداد کرد. بنابراین واحد مورد رسیدگی را باید متعلق به خود بدانند و ضمن رعایت کامل اصول و ضوابط حرفه‌ای و با احترام به قوانین و مقررات داخلی هر واحد، خود نیز در ارائه‌ی راهکارها و راهنمایی‌های کارشناسانه، نسبت به برطرف کردن بخشی از معضلات و مشکلات احتمالی پیش روی واحدهای مورد رسیدگی اهتمام ورزند و اثرگذار بر سیستم‌ها و نظامات واحد مورد رسیدگی باشند. صد البته این حُسن خلق در انجام مراحل حسابرسی تأثیر مثبت بر کل مجموعه خواهد گذاشت و گزارش‌های منتشره‌ی حسابرسان حاوی واقعیات و نکات مهم و حرفه‌ای خواهد بود که هر استفاده‌کننده از آن به بهره‌ی کامل و کافی خواهد رسید.

